

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Constantin
STAMATI

Imnul lăutei românești

LITERA

biblioteca școlarului

Constantin
STAMATI

IMNUL LĂUTEI ROMÂNEŞTI

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

REFERINŢE CRITICE

"În Basarabia din rumâni este d. titulearnii sovetnic Constantin Stamati, bărbat literat, cinstitor de oameni învăţaţi, sârguitor spre luminarea neamului său, are tălmăcite şi nu conteneşte de a tălmăci alese istorii pentru întocmirea năravurilor celor bune, fabule, romanţuri, versuri ce se numesc versuri albe, versuri împleticite, versuri drepte şi alte frumoase istorii."

Dimitrache PASTIESCUL ("Curierul românesc", 7 ianuarie 1830.)

"...Cavalerul Stamati au închinat muzelor cea mai mare şi mai frumoasă parte a vieţii sale, îndeletnicindu-se cu feliurite compuneri atât poetice, cât şi prozaice, vrednice de publicare. Talentul dlui Stamati, îmbrăţoşând mai toate ramurile poeziei, cu deosebire a poeziei dramatice, au produs multe ode, cântece, elegii, sonete, multe fabule şi satiri în versuri şi în proză, câteva balade şi romansuri, şi, în sfârşit, o poemă comică intitulată Ciubăr-vodă. Pe lângă aceste poezii originale, suntem îndatoriţi d-sale şi pentru mai multe traduceri şi imitaţii din Lamartine, Chateaubriand, Byron şi din cei mai buni autori ruseşti. Cea mai de căpetenie însuşire a poeziilor d-sale este naţionalitatea lor. Muza dlui Stamati, fiind patriotică, iubeşte a culege sujeturile sale din istoria patriei şi a cânta obiceiuri şi întâmplări naţionale."

Constantin HURMUZACHI ("Dacia literară, martie—aprilie, 1840, p. 198—199.)

"Cât priveşte poeziile dlui Stamati, deşi un critic posomorât ar putea găsi în ele oarecare neglijări de rime, mărturisesc că eu le-am

cetit cu mult interes [...] şi [...] sânt dispus a descoperi multe frumuseţi în poeziile sale.”

V. ALECSANDRI (Dintr-o scrisoare către Iacob Negruzzi din 28 februarie 1868.)

“Costachi Stamati prozaist nu este, ci numai poet: poet însă, în unele privinţe, de prima ordine...

Din versurile lui Costachi Stamati unele sânt mediocre, altele slabe, o samă nu susţin aceeaşi vervă de la început până la sfârşit, dar ce ne pasă nouă de aceste intervaluri de cădere, când le vedem răscumpărate prin mai multe bucăţi de o adevărată poezie.”

Bogdan P. HASDEU (Din articolul **Costachi Stamati:** “Revista nouă“, 1888, nr. 6, p. 215.)

“Trăind departe de gruparea literară a lui Kogălniceanu, Negruzzi şi Alecsandri, scriitorul nostru a precedat pe redactorii “Daciei literare” în aprecierea producţiilor Muzei naţionale şi în împrospătarea talentului său de cărturar la izvoarele regeneratoare ale cântecelor şi baladelor moldovene.”

Charles DROUHÉT (Din articolul **Cavalerul Stamati**: “Viaţa Românească“, 1921, nr. 11, p. 198.)

“Cultura sa literară era într-adevăr bine orientată şi destul de bogată [...], lecturile lui îl dusese până la literatura cea mai nouă din vremea lui. Îndreptându-se spre scriitorii străini cei mai de seamă, neoprindu-se, ca alţii, la autori minusculi francezi ori neogreci, Stamati ne apare, deci, cu o notă de superioritate, şi în această privinţă ne aduce aminte de Budai Deleanu, fără să fi ajuns însă să ne dea o operă poetică pe care să o putem pune alături de a acestuia. Cu Budai Deleanu se mai aseamănă Stamati şi prin stăruinţa pe care a arătat-o să dea scrisului său o notă specific românească, introducând în ce compunea unele elemente populare; basmele, tradiţiile şi baladele din popor i-au dat de multe ori motive pe care le-a împletit în poeziile sale, căutând câteodată să dea chiar versurilor o înfăţişare populară,

cum se vede aceasta în "Eroul Ciubăr-Vodă. Fabula fabulelor vechi populare sau Rolando furios moldovenesc", unde reminiscenţele din cronici şi din lectura scriitorilor străini sunt amestecate cu închipuiri de basme pentru a ni se istorisi vitejiile lui Bogdan, fiul lui Ciubăr-Vodă, care e prezentat ca un fel de Făt-Frumos."

Ovid DENSUŞIANU (**Literatura română modernă**, vol. II, ed. a II-a, Bucureşti, 1929, p. 43.)

"Poezia istorică a lui Stamati este [...] o prelungire a poeziei istorice de dincoace de Prut: admiraţie pentru trecut, pentru vechile cetăţi, pentru foştii eroi, melancolie în faţa ruinelor şi chemare către contemporani să nu uite ce-au fost odată...

...Stamati realizează cu elementele poeziei noastre anonime o poemă epică ("Eroul Ciubăr-Vodă...") plină de imaginaţie şi de poezie şi dă satisfacţie, în mai mare măsură decât scriitorii de dincoace de Prut, dorinţei generale de a se scrie o epopee românească cu elemente populare."

Petre V. HANEŞ (**Scriitorii basarabeni**. Ediţia a II-a, Bucureşti, 1936, p. 218, 230.)

"Lipsa unei tradiţii critice face pe mulţi să socotească pe Stamati "scriitor mediocru". În realitate el este eminent, mai mare în privinţa limbii ca Bolintineanu, în câteva puncte comparabil doar cu Eminescu. El aduce multe accente byroniene, prin poeţii ruşi, note romantice în general, de la Hugo, Lamartine, nu mai puţin totuşi, ca şi ceilalţi scriitori ai vremii, aspecte de clasicism francez şi de mai veche Renaştere italiană, având deci puncte comune cu Asachi, Eliad, Negruzzi, Bolintineanu. [...]

Urmând pe Asachi, Stamati cultivă miturile naţionale însă cu mijloace artistice superioare. Simţul fabulosului, umorul satanic, desenul teratologic îi sunt hărăzite în cel mai înalt grad."

George CĂLINESCU (**Istoria literaturii române de la origini până în prezent.** Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, "Minerva", 1985, p. 242.)

“Ca şi Costache Negruzzi, Alecu Russo, Alecsandri sau Kogălniceanu, pentru Stamati scrisul constituia principala manifestare a patriotismului, mijlocul de căpetenie prin care putea contribui la prefacerile ce aveau să ducă la edificarea statului român modern.”

Ion ROTARU (Prefaţă la C. Stamati, **Muza românească. Compuneri originale şi imitaţii din autorii Europei.** EPL, Bucureşti, 1967, p. VII.)

“Numele lui Costache Stamati rămâne legat de o operă literară cu bogate rădăcini în tradiţia şi folclorul poporului nostru, modestă ca împlinire estetică, dar inspirată de directivele spirituale ale epocii şi înscriindu-se astfel în circuitul unitar al valorilor paşoptismului.”

Maria FRUNZĂ (**Istoria literaturii române**, Bucureşti, 1968, vol. II, p. 376.)

“Greoi şi demodat în unele scrieri ale sale, C. Stamati ne apare astăzi, în momentele esenţiale ale creaţiei sale, drept un autor modern cu o viziune proaspătă şi acută asupra valorilor morale şi sociale, pe care le promovează sau le detestă, rămânând în chip conştient şi constant un scriitor socialmente angajat, moralmente tributar înaltului sentiment al iubirii de patrie. Satira şi umorul, realul şi fantasticul, prezentul şi trecutul care se împletesc organic şi firesc în scrierile sihastrului de la Ocniţa, îi asigură operei lui viabilitate nu numai cognitivă, dar şi artistică. Recitindu-i astăzi opera, ne convingem de verva caustică a unor fabule şi bucăţi dramatice, de observaţia realistă exactă din creaţiile publicistice şi de lirismul emoţionant al unor poezii fie traduse, fie originale.”

Haralambie CORBU (**Actualitatea lui Constantin Stamati,** în “Limba şi literatura moldovenească“, 1986, nr. 4, p. 4)